

An Analysis of Formation Teacher Candidates' Attitudes towards Copying and their Level of Teaching Motivation

Hande ÇELİK¹ & Ali Rıza TERZİ²

Keywords

Teacher candidates, copying, teaching motivation, inner motivation, external motivation.

Abstract

The main goal of this research is to determine the attitudes of formation teacher candidates towards copying and their teaching motivation level. The research was carried out with students studying pedagogical formation education at Balıkesir University Necatibey Education Faculty during 2016 - 2017 academic year's summer term. 358 formation teacher candidates participated in the research. In this quantitative and descriptive study, the opinions of the formation teacher candidates were obtained by using the "Attitude Scale Towards Copy" developed by Ay and Çakmak (2015) and the "Teaching Motivation Scale" adapted to Turkish by Güzel-Candan and Evin-Gencil (2015).

Arithmetic mean, t-test and one-way analysis of variance were used in the analysis of the data. According to the results, the formation teacher candidates' attitudes towards the copy were centered on the "I agree" option in the sub-dimension of "moral attitude". So, the participants are against copying and that think that copying is morally wrong. In the "environmental conditions" sub-dimension, which expresses the fact that the environment is suitable for copying, the opinions of the formation teacher candidates are concentrated upon the "I do not agree" option. Formation teacher candidates think that even if they are in a suitable environment, copying is not an appropriate behavior. Formation teacher candidates' teaching motivation level is "I agree a little". The fact that the level of the teacher candidates' internal motivation is higher than their external motivation can be regarded as a positive and preferred situation.

Besides, when the data are analyzed according to the demographic variables, there is a significant difference in the "environmental conditions" sub-dimension according to the gender variable. So; when male formation teacher candidates have the opportunity, the level of copying is higher than female candidates' level. There are also differences between the opinions of the formation teacher candidates according to their departments.

Article History

Received
17 Nov, 2017
Accepted
1 Dec, 2017

¹ Corresponding Author. Arş. Gör., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, handeydinli@gmail.com

² Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, terzioglu53@hotmail.com

Formasyon Öğretmen Adaylarının Kopya Çekmeye Yönelik Tutumları ve Öğretim Motivasyonu Düzeylerinin İncelenmesi

Anahtar Kelimeler

Formasyon öğretmen adayı, kopya çekme, öğretme motivasyonu, içsel motivasyon, dışsal motivasyon.

Özet

Bu araştırmanın temel amacı, formasyon öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumlarını ve öğretme motivasyon düzeylerini belirlemektir. Araştırma 2016 - 2017 akademik yılı yaz döneminde Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi'nde pedagojik formasyon eğitimi almakta olan öğrenciler ile yürütülmüştür. Araştırmaya 358 formasyon öğretmen adayı katılmıştır. Nicel ve betimsel olarak desenlenmiş bu çalışmada, formasyon öğretmen adaylarının görüşleri Ay ve Çakmak (2015) tarafından geliştirilen "Kopya Çekmeye Yönelik Tutum Ölçeği" ve Güzel-Candan ve Evin-Gencel (2015) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılmış olan "Öğretme Motivasyonu Ölçeği" kullanılarak elde edilmiştir.

Verilerin analizinde; aritmetik ortalama, t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, öğretmen adaylarının kopyaya yönelik görüşleri "ahlaki tutum" boyutunda "katılıyorum" seçeneğinde yoğunlaşmaktadır. Bu sonuca göre katılımcılar kopyaya karşıdır ve kopya çekmeyi ahlaki olarak yanlış bulmaktadır. Bulunulan ortamın kopya çekmeye elverişli olması durumunu ifade eden "çevresel şartlar" alt boyutunda formasyon öğretmen adaylarının görüşleri "katılmıyorum" seçeneğinde yoğunlaşmıştır. Formasyon öğretmen adayları kopya çekebilecekleri uygun bir ortamda olsalar dahi bu eylemi yapmanın uygun bir davranış olmadığını düşünmektedirler. Öğretmen adaylarının öğretme motivasyonları ise "biraz katılıyorum" düzeyindedir. Formasyon öğretmen adaylarının içsel motivasyonlarını dışsal motivasyonlarından daha yüksektir.

Ayrıca veriler demografik değişkenlere göre incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre çevresel şartlar alt boyutunda anlamlı bir fark vardır. Erkek öğretmen adaylarının fırsat bulduklarında kopya çekme düzeyleri kadın öğretmen adaylarından daha yüksektir. Öğretmen adaylarının bölümleri ile kopya çekmeye dair görüşleri arasında da gruplar arasında da farklılık görülmüştür.

Makale Geçmişi

Alınan Tarih
17 Kasım 2017
Kabul Tarihi
1 Aralık 2017

1. Giriş

Öğretmen adaylarının öğretme ve öğrenmeye yönelik motivasyonlarının yüksek olması buna paralel olarak ciddi bir motivasyon düşüklüğü belirtisi sayılabilecek kopya çekme davranışlarının düşük olması beklenir.

Alan yazında yapılan öğretmen adaylarının motivasyonları ile ilgili bu beklentiyi doğrulayan araştırmalara rastlanmaktadır. (Erdem ve Gözel, 2014; Gömleksiz ve Serhatlıoğlu 2013).

Öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve davranışları ile ilgili olarak da kopya çekmeye yönelik davranışın düşük (Semerci 2004) olduğunu belirten araştırmalar olduğu gibi sayısal olarak yüksek oranlarda olduğunu ifade eden araştırmalar da (Bozdoğan ve Öztürk, 2008) bulunmaktadır.

Bu araştırmada farklı kaynaklardan gelen ve formasyon eğitimi alarak öğretmen olmayı planlayan öğretmen adaylarının öğretme motivasyonları ve kopya çekme davranışları incelenmiştir.

2. Kopya ve Kopya Çekme

Kopya çekme okul sisteminin her kademesinde istenmeyen bir davranıştır. Çünkü kopya çekme, okulun öğrencileri doğru bir şekilde değerlendirmesini ve hedef davranışların gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesini engellemektedir.

Kopya çekme davranışının bir etik sorun olduğunu ifade edilmektedir (Bozdoğan ve Öztürk, 2008; Selçuk 1995). Öğrencilerin kopya çekme nedenlerini belirlemek için Schab (1991) tarafından yapılan bir çalışmada; öğrencilerin iyi not alma isteğinin, sınavlarda kolay yoldan başarılı olma düşüncesinin ve girilen sınavların öğrencilerin geleceğini etkileme durumlarının onları kopya çekmeye yönelttiğini ortaya koymuştur.

Türkiye’de ne şekilde kopya çekildiğine dair yapılan araştırmalarda, öğrencilerin sınav sırasında başka birinin kağıdına bakma, sınav öncesinde hazırlanan materyalleri kullanma, başka birinin ödevi ya da çalışmasını kendi çalışması olarak gösterme, sınav esnasında yanındaki kişiye sorma, sıranın üzerine yazma, sınav kağıdını başkasına gösterme yöntemlerini kullandıkları belirlenmiştir (Akdağ ve Güneş, 2002; Eraslan, 2011; Semerci, 2004). Öğrencileri kopya çekmekten alıkoyan nedenlerden bazıları ise öğrencilerin kopyayı ahlaki ve/veya dini inançlar gereği yanlış bulmaları, sahtekarlıkla eşdeğer tutmaları ve yakalanmaları halinde karşılaşacakları yaptırımlardan çekinmeleridir (Ay ve Çakmak, 2015).

3. Motivasyon (Öğretme Motivasyonu)

Motivasyon alanyazında en genel tanımıyla organizmayı harekete geçiren ve bunu devam ettiren güç olarak tanımlanmaktadır. Motivasyon kavramı içerisinde dışsal motivasyonu barındırır da genellikle içsel koşullar kapsamındaki hedef yönelimli davranışlarla ilişkilidir (Çelik, Terzi ve Gültekin, 2017). Bu bağlamda genellikle içsel ve dışsal olarak ifade edilen motivasyon kavramının yanında hedefe karşı herhangi bir yönelimin olmadığı durumu ifade eden motivasyonsuzluk da akademik alanyazında zikredilmektedir (Karagüven, 2012; Güzel-Candan ve Evin-Gencel, 2015; Başaran ve Dedeoğlu-Orhun, 2013; Vatansever-Bayraktar, 2015). Motivasyonun öğretmen açısından sınıf içerisinde öğretmeye yönelik olanı öğretme motivasyonu olarak tanımlanabilir.

Öğrencilerin motive olabilmeleri için öğretmenin, öğrenci ilgilerini ortaya çıkartabilecek ve öğrenmeyi ihtiyaç haline getirecek öğretim yöntemlerini uygulamaya koyabilme becerisine sahip olması gerekir (Çelik, Terzi ve Gültekin, 2017). Bu beceri öğretmenin yüksek düzeyde öğrenme ve öğretme motivasyonuna sahip olması anlamına gelir. Çünkü öğrenme ile başarı ilişkisinde güdülenmenin önemli bir yeri olduğu ifade edilmektedir (Wittrock, 1990). Öğretmenler açısından motivasyonun tanımlanma aşamasında, işlerine ayırdıkları zaman, yaptıkları işin kalitesi, çalışma istekleri gibi özelliklerinde etkili olduğu bildirilmektedir (Owens, 1998; Akt: Güzel-Candan ve Evin-Gencel, 2015).

Öğrenci başarısı ve eğitim ve öğretimin amaçlarının gerçekleşmesi için nitelikli bir eğitim ortamı ve pozitif bir okul ve sınıf iklimi gereklidir. Bunu sağlayacak en önemli değişken öğretmendir. Böyle bir öğretmenin ise yüksek düzeyde öğrenmeye ve öğretmeye güdülenmiş olması lazımdır. Nitekim Jesus ve Lens

(2005) öğretmenlerin derse karşı güdülenmesinin öğrenci güdülenmesi üzerinde doğrudan etkisinin olduğunu ileri sürmektedir.

Bu çalışmada, formasyon öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumları ve öğretme motivasyonu düzeyleri incelenmiştir. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Formasyon öğretmen adaylarının;
 - kopya çekmeye yönelik tutumları ne düzeydedir?
 - öğretme motivasyonu düzeyleri nedir?
- Formasyon öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumları adayların;
 - cinsiyetlerine,
 - öğretim durumlarına,
 - bölümlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Formasyon öğretmen adaylarının öğretme motivasyon düzeyleri adayların;
 - cinsiyetlerine,
 - öğretim durumlarına,
 - bölümlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

4. Yöntem

4.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik görüşleri ve öğretme motivasyon düzeylerinin belirlenmesi için betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Betimsel yöntem, olay, obje, grup ve çeşitli kurumların “ne olduğunu” açıklamayı hedefler. (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2013).

4.2. Çalışma Grubu

Araştırma çalışma grubu ile yürütülmüştür. Çalışma grubu, Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi’nde 2016-2017 yaz döneminde pedagojik formasyon eğitimi gören 358 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcıların bir kısmı lisans programlarından mezun, bir kısmı ise halen son sınıfta öğrenim görmektedir. Çalışma grubundaki formasyon öğretmen adaylarına ait veriler Tablo-1’de gösterilmiştir. Araştırmaya katılan formasyon öğretmen adaylarından çoğunluğunun cinsiyetinin kadın, öğrenim durumunun son sınıf öğrencisi statüsünde ve branşının sosyal bilimler alanı kapsamında olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Çalışma Grubuna İlişkin Bilgiler

		N	%
Cinsiyet	Kadın	258	72,1
	Erkek	100	27,9
Öğrenim Durumu	Mezun	73	20,4
	Son Sınıf	285	79,6
	Sosyal Bilimler	217	60,6
Bölüm	Fen ve Matematik	47	13,1
	Beceri	94	26,3
Toplam		358	100

4.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri elde etmek için iki ölçek kullanılmıştır. Ölçeklerden ilki olan “Kopya Çekmeye Yönelik Tutum Ölçeği” Ay ve Çakmak (2015) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 5’li likert tipindedir. 1’den 5’e kadar artan şekilde puanlanan ölçek, “1= Kesinlikle katılmıyorum, 2= Katılmıyorum, 3= Fikrim yok, 4= Katılıyorum ve 5= Kesinlikle katılıyorum” şeklinde değer almaktadır. Ölçeğin orijinali 16 madde ve 3 faktörden oluşmaktadır. Ancak bu araştırma kapsamında yapılan açımlayıcı faktör analizi ve güvenilirlik analizi ile ölçeğin üçüncü boyutu olan “fırsat ve beceri” alt boyutundaki maddelerin yeterli faktör yüküne ulaşmadığı görülmüştür. Bu sebeple üçüncü alt boyutta yer alan maddeler çıkarılarak, ölçek 2 alt boyut ve 10 madde olarak kullanılmıştır. Ölçeğin orijinalindeki ahlaki tutum alt boyutuna ait iç tutarlılık için hesaplanan Cronbach’s alpha değeri .855’tir. Çevresel şartlar için bu değer .739 olarak belirtilmiştir. Bu araştırma kapsamında da iç tutarlılık katsayıları hesaplanmış olup ölçeğin geneli için Cronbach’s alpha değeri .611, birinci alt boyut için .916, ikinci alt boyut için ise .764’tür. Bu değerler bağlamında, ölçek uygun ve güvenilir olarak kabul edilmiştir.

İkinci veri toplama aracı, orijinali Kauffman, Yılmaz Soylu ve Duke (2011) tarafından geliştirilen ve 2015 yılında Güzel-Candan ve Evin-Gencel tarafından Türkçeye uyarlanan “Öğretme Motivasyonu Ölçeği”dir. Bu ölçekte 2 alt boyut ve 12 madde bulunmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarından “içsel motivasyon” alt boyutu 7 madde içermektedir. Ölçeğin diğer boyutu ise “dışsal motivasyon” boyutudur ve 5 maddeden oluşmaktadır. İlk alt boyut olan içsel motivasyon, kişilerin başkasından ya da dışarıdan bir beklentileri olmadan, kendi içsel doyumlarına ulaşabilmeleri şeklinde açıklanmaktadır. Dışsal motivasyon ise kişilerin davranışlarını etkileyen ödül ve ceza gibi kavramlara göre motive olmaları durumunu ifade etmektedir. Yani başka bir deyişle, ödüllendirme ya da cezalandırma durumlarının varlığının bireyin motivasyon sağlamasında ya da motivasyon düzeyinde etkili olmasıdır.

Öğretme Motivasyonu Ölçeği için ölçeğin iç tutarlılık katsayıları Güzel-Candan ve Evin-Gencel (2015) tarafından hesaplanmış ve Cronbach’s Alpha değerleri ölçeğin toplamına yönelik olarak .92, birinci alt boyut için .90 ve ikinci alt boyut için .79 olarak bildirilmiştir. Bu araştırma kapsamında ölçeğin güvenilirlik katsayısı yeniden hesaplanmıştır. Öğretme motivasyonu ölçeğinin hesaplanan Cronbach’s Alpha katsayısı .79’dur. İçsel motivasyon alt boyutunda bu değer .73 iken dışsal motivasyon alt boyutunda .63 olarak belirlenmiştir. Bu değerler doğrultusunda ölçek “oldukça güvenilir”dir. Ölçek orijinalinde olduğu gibi altılı likert tipinde uygulanmıştır ve “1= Kesinlikle katılmıyorum, 2= Katılmıyorum, 3= Biraz

katılmıyorum, 4= Biraz katılıyorum, 5= Katılıyorum, 6= Kesinlikle katılıyorum” şeklinde puanlanmıştır.

4.4. Verilerin Analizi

Ölçekler ile elde edilmiş olan görüşlerin değerlendirilmesinde ikili karşılaştırmalar yapılırken bağımsız gruplar için t-testinden, üç grubun olduğu karşılaştırmalar için ise tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Öğrencilerin kopya çekme ve öğretme motivasyonuna dair genel tutumları ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanarak belirlenmiştir.

5. Bulgular

Araştırmaya katılan formasyon öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumları ve öğretme motivasyonuna dair düzeylerini gösteren puan ortalamaları Tablo-2’deki gibidir.

Tablo 2. Formasyon Öğretmen Adaylarının Kopya Çekme ve Öğretme Motivasyonuna İlişkin Puan Ortalamaları

	N	\bar{X}	SS
Ahlaki tutum	358	3.85	1.02
Çevresel şartlar	358	2.28	1.09
Toplam (kopya)	358	3.38	.60
İçsel motivasyon	358	4.30	.95
Dışsal motivasyon	358	3.61	1.01
Toplam (motivasyon)	358	4.01	.86

Tablo 2’de belirtildiği gibi katılımcıların kopya çekmeye yönelik tutum ölçeğinin genelinden aldıkları ortalama puan (\bar{X} = 3.38, ss= .60)’dir. Bu ortalama, ölçekteki “fikrim yok” seçeneğine tekabül etmektedir. Ölçeğin alt boyutlarından ahlaki tutum boyutunda formasyon öğretmen adaylarının aldıkları puan ortalaması (\bar{X} = 3.85, ss= 1.02)’tir ve “katılıyorum” seçeneğinde yoğunlaşmıştır. Formasyon öğretmen adayları bu alt boyutta ifade edilen kopya çekmenin ahlaki olarak yanlış bir davranış olduğu görüşüne katılmaktadırlar. Çevresel şartlar alt boyutunda, formasyon öğretmen adaylarının puan ortalaması diğer tüm ortalamalardan düşük olmuştur ve “katılmıyorum” seçeneğinde toplanmıştır (\bar{X} = 2.28, ss= 1.09). Araştırmada yer alan grup, çevresel şartların uygunluğunun ve başkalarının kopya çekiyor olması durumunun kopya çekmek için haklı bir sebep olduğuna ve kopya çekilebileceği görüşüne katılmamaktadırlar.

Öğretme motivasyonu ölçeğinin geneli ve alt boyutlarına dair ortalama puanlar incelendiğinde ölçeğin geneli için elde edilen ortalama puanın (\bar{X} = 4.01, ss= .86) olduğu Tablo-2’de görülmektedir. Formasyon öğretmen adaylarının görüşleri “biraz katılıyorum” seçeneğinde toplanmıştır. İçsel motivasyon alt boyutunda ortalama puan (\bar{X} = 4.30, ss= .95) ve dışsal motivasyonda (\bar{X} = 3.61, ss= 1.01)’dir. Formasyon öğretmen adaylarının içsel motivasyona ilişkin puan ortalamaları dışsal motivasyon puan ortalamalarından daha yüksektir.

Formasyon öğretmen adaylarının “Kopya Çekmeye Yönelik Tutum” ve “Öğretme Motivasyonu” ölçeklerine yönelik görüşlerinin öncelikle cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için ilişkisiz gruplar için t-testi kullanılmıştır. Sonuçlar, Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3: Kopya Çekmeye Yönelik Tutum ve Öğretme Motivasyonu Ölçek ve Boyutlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kopya Çekmeye Yönelik Tutum	Ahlaki tutum	Kadın	258	3.92	.93	356	1.936	.054
		Erkek	100	3.69	1.20			
	Çevresel Şartlar	Kadın	258	2.20	1.05	356	-2.269	.024*
		Erkek	100	2.49	1.16			
	Toplam	Kadın	258	3.40	.52	356	1.067	.287
		Erkek	100	3.33	.76			
Öğretme Motivasyonu	İçsel motivasyon	Kadın	258	4.30	.99	356	0.063	.949
		Erkek	100	4.29	.85			
	Dışsal motivasyon	Kadın	258	3.65	1.03	356	1.110	.268
		Erkek	100	3.52	.95			
	Toplam	Kadın	258	4.03	.89	356	0.583	.560
		Erkek	100	3.97	.79			

*p < .05

Formasyon öğretmen adaylarının cinsiyetlerinin kopya çekmeye yönelik tutumları ve öğretme motivasyonları üzerinde anlamlı bir fark yaratıp yaratmadığının belirlenebilmesi için yapılan t-testi sonucunda kopya çekmeye yönelik tutum ölçeğinin çevresel şartlar alt boyutunda cinsiyet açısından anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır (p = .024, p < .05). Bu fark, erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre çevresel şartların elverişli olması durumunda kopya çekme davranışını daha uygun buldukları şeklinde yorumlanabilir. Cinsiyet değişkeni diğer alt boyutlar ve ölçeklerin genelinde anlamlı bir fark yaratmamıştır (p > .05).

Formasyon öğretmen adaylarının öğretim durumlarının (mezun ya da son sınıf öğrencisi olmalarının) görüşleri arasında anlamlı bir farka neden olup olmadığının belirlenmesi için ilişkisiz gruplar için t-testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Kopya Çekmeye Yönelik Tutum ve Öğretme Motivasyonu Ölçek ve Boyutlarının Öğretim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Boyut	Öğretim Durumu	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kopya Çekmeye Yönelik Tutum	Ahlaki tutum	Mezun	73	4.02	.86	356	1.612	.108
		Son Sınıf	285	3.81	1.05			
	Çevresel Şartlar	Mezun	73	2.11	1.01	356	-1.450	.148
		Son Sınıf	285	2.32	1.10			
	Toplam	Mezun	73	3.45	.49	356	1.126	.261
		Son Sınıf	285	3.36	.62			
Öğretme Motivasyonu	İçsel motivasyon	Mezun	73	4.36	.93	356	0.611	.541
		Son Sınıf	285	4.28	.96			
	Dışsal motivasyon	Mezun	73	3.61	1.01	356	-0.044	.965
		Son Sınıf	285	3.61	1.01			
	Toplam	Mezun	73	4.04	.87	356	0.373	.709
		Son Sınıf	285	4.00	.86			

*p < .05

Pedagojik formasyon eğitimi gören öğretmen adaylarının hem kopya çekmeye yönelik tutumlarında hem de öğretme motivasyonuna ilişkin görüşlerinde öğretim durumlarının anlamlı bir farka neden olmadığı yapılan analizler sonucunda belirlenmiştir. Mezun durumdaki ve halen son sınıf öğrencisi olan öğretmen adaylarının her bir alt boyutta da görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

“Kopya Çekmeye Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Öğretme Motivasyonu Ölçeği”ne yönelik görüşlerin formasyon öğretmen adaylarının bölümlerine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Formasyon Öğretmen Adaylarının Kopya Çekmeye Yönelik Tutum Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Bölüm Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Boyut	Bölüm	N	\bar{X}		Kar. Top.	sd	Kar. Ort.	F	p	Fark
Ahlaki tutum	Sos.Bil.	217	3.99	G.arası	16.307	2	8.153	8.098	.000	1>3
	Fen-Mat.	47	3.93	G. içi	357.428	355	1.007			
	Beceri	94	3.50	Toplam	330.780	357				
Çevresel şartlar	Sos.Bil.	217	2.14	G.arası	17.030	2	8.515	7.381	.001	3>1
	Fen-Mat.	47	2.18	G. içi	409.542	355	1.154			
	Beceri	94	2.64	Toplam	426.573	357				
Toplam	Sos. Bil.	217	3.44	G.arası	2.530	2	1.265	3.545	.030	1>3
	Fen-Mat.	47	3.40	G. içi	126.675	355	.357			
	Beceri	94	3.24	Toplam	129.204	357				

*p< .05

Formasyon öğretmen adaylarının kopya çekme davranışına yönelik tutumlarının bölümlerine göre değişip değişmediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda hem ölçeğin geneli için hem de iki alt boyutta da katılımcıların görüşlerinin bölümlere göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğu çoklu karşılaştırma testlerinden Scheffe ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre ölçeğin geneli için belirlenen anlamlı fark sosyal bilimler alanındaki öğretmen adayları ile beceri alanındaki öğretmen adayları arasındadır ve sosyal bilimler alanı lehinedir. Ahlaki tutum alt boyutunda da anlamlı fark benzer şekildedir. Çevresel şartlar alt boyutunda ise tam tersi bir durum söz konusudur. Anlamlı fark beceri alanındaki öğretmen adaylarının lehine gerçekleşmiştir.

Formasyon öğretmen adaylarının bölümlerinin öğretme motivasyonu düzeyleri üzerinde anlamlı farka yol açıp açmadığına dair yapılan tek yönlü varyans analizinin sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Formasyon Öğretmen Adaylarının Öğretim Motivasyonu Ölçeğine İlişkin Görüşlerinin Bölüm Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Boyut	Bölüm	N	\bar{X}		Kar. Top.	sd	Kar. Ort.	F	p	Fark
İçsel Motiv.	Sos.Bil.	21	4.35	G.arası	4.280	2	2.140	2.354	.097	--
	Fen-Mat.	47	4.02	G. içi	322.821	355	.909			
	Beceri	94	4.32	Toplam	327.101	357				
Dışsal Motiv.	Sos.Bil.	21	3.64	G.arası	0.824	2	.412	.398	.672	--
	Fen-Mat.	47	3.50	G. içi	367.408	355	1.035			
	Beceri	94	3.59	Toplam	368.232	357				
Toplam	Sos. Bil.	21	4.05	G.arası	2.449	2	1.225	1.644	.195	--
	Fen-Mat.	47	3.80	G. içi	264.508	355	.745			
	Beceri	94	4.02	Toplam	266.957	357				

*p< .05

Tablo 6' ya göre formasyon öğretmen adaylarının bölümleri motivasyonla ilgili görüşleri üzerinde herhangi bir anlamlı farka neden olmamıştır. Üç alandaki öğretmen adaylarının da öğretme motivasyon düzeylerinin birbirlerine benzer olduğu söylenebilir.

6. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada, pedagojik formasyon eğitimi almakta olan öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumları ve öğretme motivasyonu ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca formasyon öğretmen adaylarının düşünceleri arasında cinsiyet, bölüm ve öğretim durumu gibi demografik özelliklere göre anlamlı farklılık olup olmadığı da incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında, formasyon öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Literatürde farklı sonuçlara da rastlanmaktadır. Semerci (2004) tıp fakültesi öğrencileri ile yaptığı araştırmada öğrencilerin nadiren kopya çekme davranışı gösterdiği sonucuna varmıştır. Bozdoğan ve Öztürk (2008) öğretmen adaylarının kopya çekme nedenlerini araştırdığı çalışmada araştırmaya katılan öğrencilerden %72'sinin en az bir kere kopya çektiği sonucuna ulaşmıştır. İlahiyat fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye karşı yaklaşımlarının incelendiği bir araştırmada da benzer bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bu araştırmaya göre öğrencilerin %65'i kopya çekme davranışı gösterdiklerini beyan etmişlerdir. Matematik öğretmen adaylarının kopya çekme durumlarının araştırıldığı araştırmada bu oran %81 olarak belirtilmiştir (Eraslan, 2011). Alanyazındaki araştırmaların birbirinden farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu çalışmada katılımcıların kopyaya yönelik tutumlarının yüksek olmaması, öğretmen adaylarının kopya çekme davranışını daha az göstereceklerini düşündürmektedir ve bu durum yükseköğretimde kopya çekme oranlarının yüksek olduğunu gösteren araştırmalar ile kıyaslandığında olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir.

Formasyon öğretmen adaylarının cinsiyetleri ahlaki tutum alt boyutu üzerinde anlamlı bir fark yaratmamaktadır. Ancak çevresel şartlar alt boyutunda kadın ve

erkek formasyon öğretmen adaylarının görüşleri birbirinden farklılık göstermektedir. Erkek öğretmen adayları kopya çekmek için uygun ortam bulunduğunda kadın öğretmen adaylarına göre kopya çekmenin uygun bir davranış olacağını daha çok düşünmektedirler. Bu sonuç alanyazındaki diğer çalışmalarla da desteklenmektedir. Özyurt ve Eren (2014), Semerci (2004), Akdağ ve Güneş (2002), Dirik (1999), Bozdoğan ve Öztürk (2008) ve Kaymakcan (2002) da araştırmalarında kız öğrencilerin kopya çekme davranışı göstermelerinin erkek öğrencilerden düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Kopya ile ilgili dikkat çeken sonuçlardan biri de formasyon öğretmen adaylarının öğretim durumlarının kopya çekme tutumları üzerinde anlamlı bir fark yaratmamasıdır. Formasyon öğretmen adaylarının lisans programını bitirmiş ya da son sınıf düzeyinde olmaları tutumları üzerinde farklılığa neden olmamaktadır. Bu durum alanyazındaki çalışmalarda öğrencilerin sınıf düzeylerinin görüş farklılığına neden olmadığı şeklindeki sonuçlarla desteklenmektedir (Bozdoğan ve Öztürk, 2008; Özgüngör, 2008; Özyurt ve Eren, 2014). Alanyazında farklı sonuçlara ulaşan çalışmalara da rastlanmıştır. Akdağ ve Güneş (2002) eğitim fakültesindeki üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada sınıf düzeyinin yükselmesiyle kopya çekme olayının azaldığını belirtmişlerdir. Bu sonucun, sınıf düzeyi yükseldikçe öğrencilerin okula ve çevresine uyum sorunlarının azalması, kopya çekmeye karşı yaptırımlar konusunda bilinçlenmeleri ve gelecekteki mesleklerinin etik kuralları hakkında duyarlı hale gelmeleri gibi sebeplerden kaynaklanabileceği savunulmaktadır. Semerci (2004)'nin tıp fakültesi öğrencileriyle yaptığı araştırmada ise birinci sınıf öğrencileri sınıfın yarısının kopya çekme davranışı gösterdiğini belirtirken son sınıf öğrencileri seviyesinde hemen herkesin kopya çektiği vurgulanmaktadır. Seven ve Engin (2011) de çalışmaları sonucunda eğitim fakültesindeki öğrencilerden 1. sınıf öğrencilerinin diğer sınıflardakilerden daha az kopya çekme ihtiyacı olduğunu belirtmektedir. Görüldüğü üzere alanyazında farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu araştırmada, mezun durumda ve son sınıf öğrencisi olan formasyon öğretmen adaylarının görüşleri arasında fark olmaması, öğrencilerin okul hayatlarını tamamlamış ya da tamamlamak üzere olmalarından kaynaklanabilir.

Formasyon öğretmen adaylarının bölümlerinin kopya ve alt boyutları üzerinde anlamlı fark yarattığı araştırmanın bir diğer sonucudur. Sosyal bilimler kapsamındaki bölümlerden mezun olan ya da halen okuyan öğretmen adayları ile beceri alanlarındaki öğretmen adaylarının görüşleri arasında farklılık gözlenmiştir. Ahlaki tutum boyutunda bu fark sosyal bilimler alanındakiler lehinedir. Daha açık bir ifade ile sosyal bilimler alanındaki öğretmen adayları kopya çekmenin ahlaki olarak yanlış olduğu düşüncesine beceri alanlarındakilere göre daha çok katılmaktadırlar. Çevresel şartlar alt boyutunda bu durum tersine dönmekte, beceri alanındakiler, çevrenin kopya çekmeye elverişli olması durumunda kopyanın uygun bir davranış olacağına sosyal bilimler alanındaki öğretmen adaylarına göre daha yüksek oranda katılmaktadır. Bu iki sonuç birbirini destekler durumdadır. Beceri alanındaki öğretmen adaylarının kopya çekme davranışını ahlaki olarak daha az yanlış bulması, ortamın elverişli olduğu durumda kopya çekmenin uygun olacağı düşüncesiyle tutarlık göstermektedir. Beceri alanındaki bölümlerin daha çok yetenek ağırlıklı olması ve akademik dersleri daha az

önemsemelerinden ya da bu dersleri geçmek için kopya çekme ihtiyacı duymalarından kaynaklanıyor olabilir.

Alanyazındaki bazı araştırmalarda bölüm değişkeninin kopya üzerinde etkisinin manidar olmadığı tespit edilmiştir (Akdağ & Güneş, 2002; Bozdoğan ve Öztürk, 2008; Özgüngör, 2008). Seven ve Engin (2011) ise eğitim fakültelerinin fen ve matematik ile sosyal bilimler alanlarından çeşitli bölümlerle yaptığı araştırmada yalnızca tarih öğretmenliği bölümü öğrencilerinin kopya çekmeyi gereksiz bulduğu, fen bilgisi ve okul öncesi bölümü öğrencilerinin ise kopyaya ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşmışlardır.

Formasyon öğretmen adaylarının öğretim motivasyon düzeyleri incelendiğinde ise bu düzeyin ortalama değerinin biraz üzerinde “biraz katılıyorum” seçeneğinde toplandığı tespit edilmiştir. Formasyon öğretmen adaylarının içsel motivasyonları dışsal motivasyon düzeyinden yüksektir. Bu durumun motivasyon sağlamada içsel faktörlerin dışsal faktörlerden daha etkili olduğu düşünüldüğünde istenilen bir durum olduğu söylenebilir. Alanyazında öğretim motivasyonu ve öğretmen adaylarının motivasyon düzeyleri ile ilgili araştırmalara rastlanmıştır. Çelik, Terzi ve Gültekin (2017) de formasyon öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının içsel motivasyonunun dışsal motivasyon düzeyinden yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Dağlıoğlu, Genç ve Yüksek-Usta (2016) ve Dereli ve Acat (2010) öğretmen adaylarının hem içsel hem dışsal motivasyon düzeylerinin yüksek olduğu, Erdem ve Gözel (2014) ise sınıf öğretmenleri adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyon düzeyinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Benzer bir sonuç Gömleksiz ve Serhatlıoğlu (2013)’nın ve Uyulgan ve Akkuzu (2014)’nin çalışmalarında da görülmektedir. Öğretmen adaylarının içsel ve dışsal motivasyon düzeyleri yüksek olarak belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının öğretim motivasyonu ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ilişkisinin incelendiği Ayık & Ataş (2014)’in makalesinde öğretmen adaylarının içsel motivasyon düzeyi dışsal motivasyondan yüksektir. Alanyazındaki benzer çalışmaların benzer sonuçlarla, araştırmanın bu sonucunu desteklediği görülmektedir (Küçükosmanoğlu, 2015; Yazıcı, 2009). Öğretmenlik mesleğinin yapısı gereği kazanç, statü gibi dış kaynaklı getirilerden çok içsel iş doyumunun yüksek bir meslek olması (Kaya, Yıldız ve Yıldız, 2013) bu sonucun nedenlerinden biri olarak düşünülebilir.

Cinsiyet değişkeninin formasyon öğretmen adaylarının öğretim motivasyon düzeyi üstünde anlamlı bir etkisi olmamıştır. Kadın ve erkek adaylar içsel ve dışsal motivasyon kaynaklarından benzer şekilde etkilenmektedir. Formasyon öğretmen adaylarının mezun ya da son sınıfta olma durumları da motivasyon düzeylerine etki etmemektedir. Bölüm bazında incelendiğinde yine farklı bölümlerdeki formasyon öğretmen adaylarının görüşleri birbirine benzerdir.

Sonuç olarak; formasyon öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda, öğrencileri kopya çekmeye iten nedenler araştırılarak bu durumu azaltmaya yönelik önlemler alınabilir. Öğretmen adaylarının öğretim motivasyonları “biraz katılıyorum” düzeyindedir. Aday öğretmenlerin mesleğe başladığında öğretim motivasyonlarını kaybetmemeleri ve daha da arttırabilmeleri için dışsal motivasyonlarını arttıracak ödüllendirme, maddi iyileştirme gibi çalışmalar yapılabilir. Öğretmenlik

mesleğinin önemi ve değeri, öğretmen adaylarının eğitimleri süresince kendilerine öğretim elemanları tarafından dersler kapsamında aktarılarak içsel motivasyonlarını yükseltmelerine yardımcı olunabilir.

Kaynakça

- Akdağ, M. ve Güneş, H. (2002). Kopya Çekme Davranışları ve Kopya Çekmeye İlişkin Tutumlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 31, 330-334.
- Ay, M. F. ve Çakmak, A. (2015). Kopya Çekmeye Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 43, 140-154.
- Ayık, A. ve Ataş, Ö. (2014). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ile Öğretme Motivasyonları Arasındaki İlişki. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 25-43.
- Başaran, M., Dedeoğlu-Orhun, B. (2013). Öğretmen Adaylarının Mesleğe İlişkin Motivasyonlarını Etkileyen Faktörler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 129-152.
- Bozdoğan, A. E. ve Öztürk, Ç. (2008). Öğretmen Adayları Neden Kopya Çeker? *Elementary Education Online*, 7(1), 141-149.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (14. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Çelik, H., Terzi, A. R. ve Gültekin, S. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Motivasyonları ve Okul İklimi İlişkisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(48), 422-434.
- Dağlıoğlu, H. E., Genç, H. ve Yüksek-Usta, S. (2016). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Akademik Motivasyonları ile Matematik Öğretimine İlişkin Özyeterlik İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(2), 1113-1138.
- Dereli, E. ve Acat, M. (2010). Okul Öncesi Eğitim Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Motivasyon Kaynakları ve Sorunları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24, 173-187.
- Dirik, M. Z. (1999). Türk Eğitim Sisteminde Sınavlarda Kopya Sorunu-1", *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 235-249.
- Eraslan, A. (2011). Matematik Öğretmeni Adayları ve Kopya: Hiç Çekmedim Desem Yalan Olur! *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 52-64.
- Erdem, A. R. ve Gözel, E. (2014). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Motivasyon Düzeyleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 49-60.
- Gömleksiz, M. N. ve Serhatlıoğlu, B. (2013). Öğretmen Adaylarının Akademik Motivasyon Düzeylerine İlişkin Görüşleri. *TSA*, 17(3), 99-128.

- Güzel-Candan, D. ve Evin-Gencel, İ. (2015). Öğretme Motivasyonu Ölçeği'ni Türkçe'ye Uyarlama Çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 72-89.
- Jesus, S. N. ve Lens, W. (2005). An Integrated Model for the Study of Teacher Motivation, *Applied Psychology*, 54(1), 119-134.
- Karagüven, H. Ü., (2012), Akademik Motivasyon Ölçeğinin Türkçeye Adaptasyonu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 2599-2620.
- Kaymakcan, R. (2002). İlahiyat Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Karşı Yaklaşımları. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 121-138.
- Küçükosmanoğlu, H. (2015). Müzik Öğretmeni Adaylarının Akademik Motivasyon Düzeylerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma (Konya İli Örneği). *SED Journal of Art Education*, 3(1), 1-21.
- Özgüngör, S. (2008). Üniversite Öğrencilerinde Öğretmene İlişkin Algıların ve Öğrenci Özelliklerinin Kopya Çekme Davranışlarıyla İlişkisi. *Eğitim ve Bilim*, 33(149), 68-79.
- Özyurt, Y. ve Eren, A. (2014). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine ve Kopya Çekmeye Yönelik Tutumlarının Görünümü. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 78-101.
- Schab, F. (1991). Schooling without Learning: Thirty Years of Cheating in High School. *Adolescence*, 26, 839-847.
- Semerci, Ç. (2004). Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Kopya Çekmeye İlişkin Tutum ve Görüşleri. *F.Ü. Sağlık Bil. Dergisi*, 18(3), 139-146.
- Seven, M. A. ve Engin, A. O. (2011). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Duydukları İhtiyaç ve Kopya Çekme Sebepleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 121-136.
- Uyulgan, M. ve Akkuzu, N. (2014). Öğretmen Adaylarının Akademik İçsel Motivasyonlarına Bir Bakış. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(1), 24-32.
- Wittrock, M. C. (1992). Generative Learning Processes of the Brain, *Educational Psychologist*, 27(4), 531-54.
- Vatansever-Bayraktar, H. (2015). Sınıf Yönetiminde Öğrenci Motivasyonu ve Motivasyonu Etkileyen Etmenler. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(3), 1079-1100.
- Yazıcı, H. (2009). Öğretmenlik Mesleği, Motivasyon Kaynakları ve Temel Tutumlar: Kuramsal Bir Bakış, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 33-46.

© Copyright of Journal of Current Researches on Social Sciences is the property of Strategic Research Academy and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.